

Infoblad

FAQ over Programma Aanpak Stikstof (PAS)

(geactualiseerde versie 11 oktober 2019)

Miljarden aan investeringen die welvaart en werkgelegenheid opleveren, kunnen als gevolg van de zogenoemde PAS-uitspraak van de Raad van State niet doorgaan. Dat is voorlopig de uitkomst van het oordeel dat de Raad op 29 mei 2019 heeft geveld over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). De PAS mag sindsdien niet meer worden gebruikt als basis voor toestemming voor activiteiten die stikstof uitstoten. Dat heeft duizenden projecten en initiatieven in de problemen gebracht. VNO-NCW en MKB-Nederland hebben daarom een Taskforce STIKSTOF opgericht, die zoekt naar oplossingen.

PAS-uitspraak leidt tot veel vragen

Bij bedrijven leven ondertussen veel vragen. Daarom is door deze taskforce een FAQ (ofwel een lijst veel gestelde vragen en antwoorden) opgesteld. We vinden het belangrijk de informatie die nu beschikbaar is snel te delen. Op dit moment is echter nog veel onduidelijk, daarom moeten we als disclaimer toevoegen dat er geen rechten ontleend kunnen worden aan deze informatie. Vaak is een oplossing in de praktijk maatwerk. Bij de beantwoording van de vragen is onder meer gebruik gemaakt van informatie van de Rijksoverheid en de provinciale uitvoeringsorganisatie BIJ12. Die sites worden regelmatig geactualiseerd, dus we raden aan om bij concrete problemen de actuele tekst te raadplegen.

Wat is het PAS (Programma Aanpak Stikstof) eigenlijk?

Sinds 2015 werkte de overheid met [PAS \(het Programma Aanpak Stikstof\)](#) om de hoeveelheid stikstof in de natuur te verminderen en toch economische ontwikkelingen mogelijk te maken. Wie iets wilde ondernemen waardoor stikstof terecht komt in een Natura 2000-gebied (beschermde natuurgebied), kon hiervan gebruikmaken. Met PAS konden stikstofemissies van nieuwe activiteiten worden beoordeeld, rekening houdend met toekomstige emissieverlagingen en zeer kleine emissies. Voor de geringe emissies was geen vergunning nodig. De stikstofuitstoot van economische ontwikkelingen werd berekend met het computerprogramma [AERIUS Calculator](#).

Wat heeft de Raad van State precies gezegd over het PAS?

Op 29 mei 2019 oordeelde de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat [het Programma Aanpak Stikstof niet meer gebruikt mag](#)

[worden](#) als basis voor toestemmingverlening. Op basis van het PAS wordt vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, alvast toestemming gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Omdat de in het PAS opgenomen maatregelen onvoldoende zekerheid bieden of de toekomstige positieve gevolgen zullen worden behaald, mag zo'n toestemming 'vooraf' op basis van het PAS niet (meer), aldus de Afdeling bestuursrechtspraak. Daarnaast heeft de Raad van State geoordeeld dat de vrijstelling voor beweiden en bemesten in strijd is met de Habitatrichtlijn, omdat niet vooraf is uitgesloten dat de betrokken depositie van stikstof niet leidt tot aantasting van de natuur. Tegen de uitspraak is geen hoger beroep mogelijk.

Wat doet de overheid om projecten weer vlot te trekken?

Momenteel werkt het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) samen met de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Economische Zaken en Klimaat (EZK), Defensie, de Unie van Waterschappen (UvW), de provincies en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) aan een nieuw perspectief voor het wegvallen van het Programma Aanpak Stikstof. Mondjesmaat komen deeloplossingen in de publiciteit.

Wat doen VNO-NCW en MKB-Nederland?

VNO-NCW en MKB-Nederland hebben een Taskforce STIKSTOF opgericht onder leiding van [Eric van der Schans](#), director environmental management at Port of Rotterdam. In deze taskforce zijn branches en bedrijven vertegenwoordigd, die worden geraakt door de uitspraak van de Raad van State, zoals de bouw en de industrie. De taskforce zoekt naar korte- en langetermijnoplossingen en informeert bedrijven.

En wat doet het adviescollege Stikstofproblematiek (Remkes) dat minister Schouten instelde?

Minister Schouten (LNV) heeft het adviescollege Stikstofproblematiek onder leiding van Johan Remkes ingesteld. Dit college moet met een advies voor de korte termijn te komen, waarbij gekeken wordt naar de mogelijkheden en onmogelijkheden voor vergunningverlening voor (nieuwe) activiteiten rondom Natura 2000-gebieden.

Op 25 september 2019 heeft het adviescollege haar [eerste advies 'Niet alles kan'](#) uitgebracht. Daarnaast is het adviescollege gevraagd om adviezen voor de langere termijn, om met voorstellen te komen voor een nieuwe aanpak van de stikstofdepositie. Voor dit advies heeft het adviescollege tot uiterlijk juni 2020, maar de minister kan deze termijn verlengen.

Wat zijn concrete gevolgen van de uitspraak van de Raad van State voor bedrijven?

De uitspraak van de Raad van State heeft verschillende gevolgen. Zowel voor meldingen en vergunningen, als voor activiteiten die met het PAS waren vrijgesteld van de vergunningplicht. Dit geldt voor de benodigde omgevingsvergunningen, maar ook voor bestemmingsplannen. Op dit moment is moeilijk aan te geven wat de concrete gevolgen voor ondernemers precies zijn. Wat vandaag nog niet kan, is volgende week

misschien weer mogelijk. Het beste advies wat wij u kunnen geven is om een deskundig adviseur (van een branche-organisatie bijvoorbeeld) te raadplegen en de vrijwel wekelijks aangepaste informatie van overheden te volgen (zie hierna).

Welke websites geven meer informatie over de gevolgen van de PAS-uitspraak?

Op 4 oktober 2019 heeft minister Schouten [een uitgebreide lijst met vragen en antwoorden](#) over stikstof gepubliceerd.

Kijk ook op [deze pagina van de Rijksoverheid](#) voor meer informatie over de gevolgen van het einde van het PAS.

BIJ12 werkt als uitvoeringsorganisatie voor de twaalf provincies. Ze ondersteunen provincies bij de uitvoering van hun gemeenschappelijke taken, met name op het gebied van vitaal platteland. [Kijk op deze pagina van BIJ12 voor veel gestelde vragen over het PAS.](#)

Het ministerie van BZK heeft in overleg met betrokken stakeholders en een gespecialiseerd (advocaten)kantoor een [factsheet Woningbouwplannen](#) opgesteld dat voorlopig snel inzicht geeft in de gevolgen van de uitspraken van 29 mei 2019 voor woningbouwontwikkelingen.

Auteur van dit infoblad en voor meer vragen:

Willem Henk Streekstra

Senior advisor duurzaamheid

streekstra@vnoncw-mkb.nl

Colofon

Dit infoblad is een uitgave van VNO-NCW en MKB-Nederland
Postbus 93002
2509 AA Den Haag
T. 070 – 349 03 49
www.vno-ncw.nl
www.mkb.nl

Dit infoblad is met zorg samengesteld. Er kan echter geen enkele aansprakelijkheid worden aanvaard voor eventuele onjuistheden of onvolkomenheden.

Vermenigvuldiging van (delen van) deze uitgave is toegestaan, mits met bronvermelding.

© Copyright VNO-NCW/MKB-Nederland, oktober 2019.